

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Eurooppa 2020 -strategia

Suomen kansallisen ohjelman
tarkistus, syksy 2011

38a/2011

Taloudelliset ja talouspoliittiset katsaukset

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Eurooppa 2020 -strategia

Suomen kansallisen ohjelman tarkistus,
syksy 2011

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
PL 28 (Snellmaninkatu 1 A) 00023 VALTIONEUVOSTO
Puhelin 09 16001 (vaihe)
Internet: www.vm.fi
Taitto: Anitta Heiskanen/VM-julkaisutiimi

Juvenes Print
Tampereen Yliopistopaino Oy, 2011

Kuvailulehti

Julkaisija ja julkaisu-aika	Valtiovarainministeriö, lokakuu 2011	
Tekijät		
Julkaisun nimi	Eurooppa 2020 -strategia Suomen kansallisen ohjelman tarkistus, syksy 2011	
Julkaisun osat/ muut tuotetut versiot	Julkaisun kieliversiot: ruotsi: Europa 2020 -strategin - Uppdatering av Finlands nationella program, hösten 2011(38b/2011) englanti: Europe 2020 Strategy – Finlands National Programme Update, Autumn 2011 (38c/2011)	
Asiasanat	Euroopa 2020 -strategia, talouspolitiikka, työllisyys, tutkimus- ja kehitys, ilmasto, koulutus, köyhyysriski	
Julkaisusarjan nimi ja numero	Valtiovarainministeriön julkaisuja 38a/2011	
Julkaisun myynti/jakaja	Julkaisu on saatavissa pdf-tiedostona osoitteesta www.vm.fi/julkaisut . Samassa osoitteessa on ohjeet julkaisun painetun version tilaamiseen.	
Painopaikka ja -aika	Juvenes Print, Tampereen Yliopistopaino Oy 2011	
ISBN 978-952-251-259-8 (nid.) ISSN 1459-3394 (nid.) ISBN 978-952-251-260-4 (PDF) ISSN 1797-9714 (PDF)	Sivuja 39	Kieli Suomi
Tiivistelmä <p>Eurooppa-neuvosto päätti kesäkuussa 2010 uudesta talous- ja työllisyysstrategiasta. Strategiassa asetetaan koko EU:ta koskevat tavoitteet työllisyydelle, tutkimus- ja kehitysmenoille, ilmastopolitiikalle, koulutukselle ja köyhyyden poistamiselle. Näiden yleistavoitteiden perusteella jäsenmaat asettavat kansalliset tavoitteensa sekä määrittelevät talouskasvua haittaavat esteet.</p> <p>Suomen Eurooppa 2020 –strategian kansallinen ohjelma annettiin huhtikuussa 2011. Siinä asetettiin kansalliseksi tavoitteeksi nostaa 20 -64-vuotiaiden työllisyysaste 78 prosenttiin, säilyttää tutkimus- ja kehitysmenot vähintään 4 prosentissa bruttokansantuotteesta, saavuttaa EU:ssa sovitut ilmasto- ja energiavoitteet, nostaa korkeakoulututkinon suorittaneiden 30 – 34-vuotiaiden osuus 42 prosenttiin, pienentää koulupudokkaiden osuus korkeintaan 8 prosenttiin ja vähentää köyhyys- ja syrjäytymisriskissä elävien määrää. Suomen kansalliset tavoitteet ylittävät EU:ssa asetetut yleistavoitteet.</p> <p>Ohjelman mukaan talouskasvu edellyttää julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys- ja varmistamista, tuotantorakenteen monipuolistamista, työvoiman täysimääräistä hyödyntämistä ja kilpailun lisäämistä.</p> <p>Keväällä 2011 annetussa ohjelmassa todettiin, että huhtikuun eduskuntavaalien jälkeen muodostettava hallitus antaa tarkennetun ohjelman sen jälkeen, kun syksyn kehyspäätös on annettu eduskunnalle.</p> <p>Tässä kansallisen ohjelman tarkistuksessa kuvataan pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen 22.6.2011 päivätyn ohjelman päälinjaukset Eurooppa 2020 – strategian kansallisen toteutuksen näkökulmasta. Lisäksi kuvataan tarpeellisilta osin valtioneuvoston 5.10.2011 hyväksymien vuoden 2012 valtion talousarviesityksen ja vuosien 2012 – 2015 kehyspäätöksen sisältö. Ohjelma noudattaa rakenteeltaan kevään 2011 ohjelmaa rajoituen kuitenkin uusien linjausten ja päätösten esittelyyn. Yksilöitä toimenpiteitä ja niiden budjettivaikutuksia esitetään mahdollisuuksien mukaan.</p>		

Presentationsblad

Utgivare och datum	Finansministeriet, oktober 2011	
Författare		
Publikationens titel	Eurooppa 2020 -strategia Suomen kansallisen ohjelman tarkistus, syksy 2011	
Publikationens andra versioner	Publikationens språkversioner: svenska: Europa 2020 -strategin - Uppdatering av Finlands nationella program, hösten 2011 (38b/2011) engelska: Europe 2020 Strategy – Finlands National Programme Update, Autumn 2011(38c/2011)	
Publikationsserie och nummer	Finansministeriets publikationer 38a/2011	
Beställningar/distribution	Publikationen finns i PDF-format på www.vm.fi/julkaisut . Anvisningar för beställning av en tryckt version finns på samma adress.	
Tryckeri/tryckningsort och -år	Juvenes Print, Tampereen Yliopistopaino Oy	
ISBN 978- 952-251- 261-1 (hft.) ISSN 1459-3394 (hft.) ISBN 978- 952-251-262-8 (PDF) ISSN 1797-9714 (PDF)	Sidor 39	Språk Svenska
Sammandrag <p>Europeiska rådet fastslog den nya ekonomi- och sysselsättningsstrategin i juni 2010. Strategin sätter upp EU-täckande målsättningar för sysselsättning, forsknings- och utvecklingsuppgifter, klimatpolitik, utbildning och bekämpning av fattigdom. Medlemsländerna ska utgående från dessa allmänna mål sätta upp sina egna nationella mål och definiera tillväxthindren.</p> <p>Finlands nationella Europa 2020-program gavs ut den 20 april 2011. Det nationella målet var att höja sysselsättningsgraden bland 20-64-åriga till 78 procent, att bevara forsknings- och utvecklingsutgifterna på åtminstone 4 procent av bruttonationalprodukten, att uppnå de inom EU överenskomna klimat- och energimålsättningarna, att höja andelen högskoleexaminerade 30-34-åringar till 42 procent, att minska andelen skolavbrytare till högst 8 procent och att minska antalet människor som hotas av fattigdoms- och utslagningsrisk. Finlands nationella mål överskrider de allmänna målen för EU.</p> <p>För att tillväxt ska uppnås i Finland krävs enligt programmet att den offentliga ekonomins långsiktiga hållbarhet säkras, att produktionsstrukturen görs mångsidigare, att arbetskraften utnyttjas fullt ut och att konkurrensen utökas.</p> <p>I programmet från våren 2011 konstaterades att den regering som bildas efter riksdagsvalet i april kommer att ge ut ett preciserat program efter att höstens rambeslut överlämnats till riksdagen.</p> <p>Denna uppdatering av det nationella programmet beskriver de huvudsakliga riktlinjerna i regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering mot bakgrund av det nationella genomförandet av Europa 2020-strategin. Dessutom beskrivs till tillämpliga delar innehållet i budgetpropositionen för 2012 som antagits av statsrådet samt i rambeslutet för 2012-2015. Strukturen är likadan som i programmet från våren 2011, dock så att fokus ligger på presentationen av nya riktlinjer och beslut. Specifika åtgärder och deras budgetkonsekvenser presenteras i mån av möjlighet.</p>		

Description page

Publisher and date	Ministry of Finance, October 2011	
Author(s)		
Title of publication	Eurooppa 2020 -strategia Suomen kansallisen ohjelman tarkistus, syksy 2011	
Parts of publication/ other versions released	The publication 's language versions: Swedish: Uppdatering av Finlands stabilitetsprogram 2011 (38b/2011) English: Europe 2020 Strategy – Finland's National Programme Update, Autumn 2011 (38c/2011)	
Publication series and number	Ministry of Finance publications 38a/2011	
Distribution and sale	The publication can be accessed in pdf-format at www.vm.fi/julkaisut . There are also instructions for ordering a printed version of the publication.	
Printed by	Juvenes Print, Tampereen Yliopistopaino Oy	
ISBN 978-952-251-263-5 (print.) ISSN 1459-3394 (print.) ISBN 978-952-251-264-2 (PDF) ISSN 1797-9714 (PDF)	No. of pages 39	Language Finnish
<p>Abstract</p> <p>In June 2010 the European Council decided on a new economic and employment strategy. The strategy sets EU-wide targets for employment, research and development expenditure, climate policy, education and reducing poverty. Based on these headline targets, Member States prepare their national targets and specify barriers to economic growth.</p> <p>Finland's Europe 2020 Strategy national programme was submitted in April 2011. The programme set as Finland's national targets the raising of the employment rate of 20 – 64 year-olds to 78%, maintaining R&D spending at a minimum of 4% of GDP, reaching the climate and energy targets agreed in the EU, raising the proportion of 30 – 34 year-olds with tertiary level education to 42%, keeping the proportion of early school leavers below 8% and reducing the number of people living at risk of poverty and social exclusion. Finland's national targets exceed those set in the EU.</p> <p>According to the programme, economic growth in Finland requires safeguarding the long-term sustainability of public finances, diversifying the production structure, full utilisation of labour and increased competition.</p> <p>The spring 2011 national programme stated that the Government formed after the April parliamentary elections in Finland would submit an updated programme after the autumn decision on spending limits had been submitted to Parliament.</p> <p>This update of the national programme presents, from the perspective of the national implementation of the Europe 2020 Strategy, the main policy outlines of Prime Minister Jyrki Katainen's Government Programme dated 22 June 2011. In addition, the programme update presents, where necessary, the content of the 2012 central government budget proposal and the spending limits for 2012 – 2015, approved by the Government on 5 October 2011. The programme follows in terms of its structure the spring 2011 programme, focusing however on new policy outlines and decisions. Individual measures and their budget impact are presented as far as possible.</p>		

Sisältö

Esipuhe	11
1 Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen tavoitteet	13
2 Keskipitkän aikavälin taloudelliset näkymät Suomessa	15
3 Kasvun ja työllisyyden edellytykset ja esteet	17
3.1 Julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyuden varmistaminen...	17
3.2 Tuotantorakenteen monipuolistaminen	21
3.3 Työvoiman täysimääräinen hyödyntäminen	23
3.4 Kilpailun lisääminen	25
4 Kansalliset tavoitteet ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	27
4.1 Työllisyysasteen nostaminen 78 prosenttiin	27
4.2 Tutkimus- ja kehitysmenojen tavoitetasona 4 prosenttia bruttokansantuotteesta	29
4.3 EU:n taakanjakosopimuksen mukaiset ilmasto- ja energiatavoitteet	30
4.4 Korkeakoulutuksen saaneiden osuuden nostaminen 42 prosenttiin ja koulupudokkaiden osuuden alentaminen 8 prosenttiin	32
4.5 Köyhyys- ja syrjäytymisriskissä elävien lukumäärän vähentäminen	33
5 Kansallisen ohjelman toimeenpano ja seuranta	35
Liite 1	37
Neuvoston Suomelle 12.7.2011 antamat suositukset	37

Esipuhe

Suomi antoi komissiolle kansallisen Eurooppa 2020 – strategiaan perustuvan ohjelmansa vuoden 2011 huhtikuussa juuri ennen eduskuntavaaleja. Ohjelman linjaukset perustuivat edellisen vaalikauden hallitusohjelmiin ja hallitusten periaatepäätöksiin.

Kevään 2011 ohjelmassa todettiin, että huhtikuun eduskuntavaalien jälkeen muodostettava hallitus antaa tarkennetun ohjelman sen jälkeen, kun syksyn kehyspäättös on annettu eduskunnalle.

Tässä ohjelman tarkistuksessa kuvataan pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen kesäkuussa 2011 päivätyn ohjelman päälinjaukset Eurooppa 2020 – strategian kansallisen toteutuksen näkökulmasta. Lisäksi kuvataan tarpeellisilta osin valtioneuvoston lokakuussa hyväksymien vuoden 2012 valtion talousarvioesityksen ja vuosien 2012 - 2015 kehyspäättöksen sisältöä. Ohjelma noudattaa rakenteeltaan kevään 2011 ohjelmaa rajoittuen kuitenkin uusien linjausten ja päätösten esittelyyn. Yksilöityjä toimenpiteitä ja niiden budjettivaikutuksia esitetään mahdollisuuksien mukaan.

Pääministeri Jyrki Kataisen hallitus vahvistaa edellisen hallituksen asettamat kansalliset Eurooppa 2020 - tavoitteet. Ohjelman tarkistus täydentää Suomen kansallisessa ohjelmassa esitettyjä linjauksia toteutettavien toimenpiteiden osalta. Uuden hallituksen täysimittainen Eurooppa 2020 ohjelma annetaan vuoden 2012 huhtikuussa.

1 Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen tavoitteet

Hallitus totesi 22.6.2011 päivätyssä ohjelmassaan tavoitteenaan olevan välittävä ja menestyvä Suomi. Suomea kehitetään pohjoismaisena hyvinvointivaltiona ja yhteiskuntana, joka kantaa vastuunsa paitsi omista kansalaisistaan, myös kansainvälisesti osana pohjoismaita, Eurooppaa ja maailmaa. Hyvin hoidettu julkinen talous varmistaa tasa-arvoiset ja laadukkaat julkiset palvelut sekä sosiaaliturvan riittävät resurssit.

Hyvinvoivat kansalaiset, korkea työllisyysaste, koulutus, kattava toimeentuloturva sekä vaikuttavat sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut ovat pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan sosiaalisen ja taloudellisen kestävyuden perusedellytykset.

Hallitus edistää suomalaisen työn ja yrittämisen kilpailukykyä tiiviissä ja hyvässä yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa talouspolitiikan ja työmarkkinapolitiikan yhteensovittamiseksi.

Taluskasvun täytyy olla ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä.

Suomalaista elinkeinorakennetta monipuolistetaan ja vahvistetaan. Perinteisten vahvuuksien lisäksi rakennetaan uusia kasvualoja teollisuudessa, palveluissa ja luovilla aloilla. Elinkeino- ja poliittisia toimenpiteitä suunnataan tukemaan erityisesti uusia, kasvuhakuisia, työllistäviä ja kansainvälistyviä yrityksiä.

Suomi tähtää kansainväliseen kärkeen ammattiosaamisessa, korkeakoulutuksessa, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnassa sekä koulupudokkaiden vähyydessä.

Hallituksen tavoitteena on tehdä tulevaisuuden Suomesta hiilineutraali yhteiskunta sekä ympäristöosaamisen, puhtaan teknologian ja kestävä luonnonvarapolitiikan edelläkävijä.

Hallitus vähentää köyhyyttä, eriarvoisuutta ja epätasa-arvoa. Tämä edellyttää työllisyyden, työkyvyn, ja osallisuuden vahvistamista sekä sosiaaliturvasta huolehtimista. Maahanmuuttajat ovat pysyvä ja tervetullut osa suomalaista yhteiskuntaa. Hallitus toimii määrätietoisesti rasismia ja syrjintää vastaan.

Hallituksen toimintaa ja kaikkea päätöksentekoa yhdistää kolme kokonaisuutta:

1. Köyhyyden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen vähentäminen
2. Julkisen talouden vakauttaminen
3. Kestävän talouskasvun, työllisyyden ja kilpailukyvyn vahvistaminen

Hallitusohjelman kolme painopistealuetta antavat vahvan pohjan Eurooppa 2020-strategian kansallisen ohjelman täsmentämiselle ja jatkamiselle. Kansallinen ohjelma toteutetaan valtiontalouden kehyksen puitteissa.

2 Keskipitkän aikavälin taloudelliset näkymät Suomessa

Suomen kokonaistuotanto kääntyi viime vuonna kasvuun vuoden 2009 romahduksen jälkeen. Kasvu on jatkunut kohtalaisena tänäkin vuonna. Kasvunäkymiä varjostaa kuitenkin Euroopan velkakriisi ja epävarmat kansainvälisen talouden näkymät. Pienenä avoimena taloutena Suomen kansantalous on hyvin altis ulkoisille häiriöille. Vaikka kansainvälinen talous kehittyisikin tyydyttävästi ja pahoilta ulkoisilta häiriöiltä vältyttäisiin, Suomen talouskasvu uhkaa jäädä lähivuosina vaatimattomaksi.

Valtiovarainministeriön keskipitkän ajan peruslaskelmassa arvioidaan, että kasvu jäisi vuosina 2012 - 2015 keskimäärin 1,9 prosenttiin eli vajaa puoli prosenttiyksikköä alemmaksi kuin keväällä 2011 arvioitiin.

Lähivuosina väestön ikääntyminen alkaa vaikuttaa merkittävästi Suomen talouskehitykseen. Työvoiman tarjonta vähenee suurten ikäluokkien siirtyessä eläkkeelle. Ikääntymiskehityksen vuoksi työllisyystilanne paranee keskipitkällä aikavälillä alhaisista kasvulukuista huolimatta. Työllisyysaste nousee ja työttömyysaste laskee. Peruslaskelman mukaan hallituksen tavoittelemaan 72 prosentin työllisyysasteeseen ja 5 prosentin työttömyysasteeseen ei kuitenkaan yllä.

Suomen vahva julkisen talouden rahoitusasema heikkeni äskeisen talouskriisin seurauksena jyrkästi, mutta on nyt kohenemassa toteutettujen veronkorotusten ja hallituksen uusien sopeutustoimien ansiosta. Sopeutustoimet ja melko hitaaksi arvioitu talouskasvu eivät kuitenkaan riitä kääntämään julkista taloutta ylijäämäiseksi. Pitkän ajan kestävyuden turvaamiseksi julkisen talouden tulisi olla noin 4 prosenttia ylijäämäinen.

Keskeisiä kansantalouden tunnus- ja ennustelukuja

	2008	2009	2010*	2011**	2012**	2013**	2014**	2015**
BKT, määrän muutos, %	1,0	-8,2	3,6	3,5	1,8	2,3	2,0	1,6
Työttömyysaste, %	6,4	8,2	8,4	7,9	7,6	7,4	7,0	6,9
Työllisyysaste (15 - 64 -vuotiaat), %	70,6	68,3	67,8	68,6	69,2	69,9	70,4	70,6
Työllisyysaste (20 - 64 -vuotiaat), %	75,5	73,3	72,8	73,4	74,0	74,7	75,0	75,1
Kuluttajahintojen muutos, %	4,1	0,0	1,2	3,5	3,3	2,1	2,0	2,0
Julkisyhteisöjen rahoitusasema, % BKT:sta	4,2	-2,7	-2,8	-1,1	-0,8	-0,6	-0,2	-0,2
Julkisyhteisöjen velka, % BKT:sta	34,1	43,8	48,3	48,7	50,3	51,7	54,6	53,5

3 Kasvun ja työllisyyden edellytykset ja esteet

EU:n talous- ja rahoitusasianneuvoston vuoden 2010 kesäkuussa Suomelle vahvistamat talouskasvun edellytykset ja esteet eli pullonkaulat tarjoavat edelleen perustellun lähtökohdan talouskasvun edellytyksiä parantamaan pyrki- välle talous- ja rakennepolitiikalle.

Suomessa väestön ikääntyminen ja julkisten palvelujen heikko tuottavuus- kehitys heikentävät julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyttä. Tuotanto- rakenteen yksipuolisuus, työvoiman vajaakäyttö ja pitkälle erikoistunut vienti tekevät taloudesta haavoittuvan. Vähäinen kilpailu kotimarkkinoilla ja keskit- tynyt markkinarakenne erityisesti palvelualoilla nostavat hintatasoa.

Seuraavassa tarkastellaan yksityiskohtaisemmin edellä mainittujen kasvun ja työllisyyden esteiden madaltamiseen ja poistamiseen tähtääviä toimenpiteitä pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman pohjalta.

3.1 Julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyuden varmistaminen

Suomessa julkisen talouden alijäämä ja julkisen velan osuus bruttokansan- tuotteesta ovat viime vuosinakin pysyneet Euroopan unionin asettamien 3 prosentin ja 60 prosentin viitearvojen alapuolella. Vuonna 2011 julkisen talou- den alijäämän arvioidaan olevan 1,1 prosenttia ja julkisen velan 48,7 prosent- tia bruttokansantuotteesta.

Julkisen talouden kestävyuden turvaaminen muodostaa hallituksen talous- politiikan perustan. Hallituksen tavoitteena on kääntää valtiontalouden velan ja kokonaistuotannon suhde selkeään laskuun vaalikauden loppuun mennessä. Tähän pääsemiseksi hallitus tavoittelee valtion talouden tasapainoa ja ennus- teita vahvempaa talouskasvua. Tavoitteena on säilyttää Suomen valtion luotto- luokitus nykyisellä parhaalla mahdollisella tasolla.

Hallitusohjelmaan on kirjattu julkisen talouden kestävyyttä turvaavia etu- painotteisia menojen ja tulojen sopeutustoimia sekä rakenteellisia toimia. Nämä toimenpiteet on täsmennetty hallituksen 5.10.2011 antamissa valtion vuoden

2012 talousarvioesityksessä ja vuosia 2012 – 2015 koskevassa valtiontalouden kehyspäättöksessä.

Valtiontaloutta välittömästi vahvistavat toimenpiteet kohentavat valtiontalouden rahoitusasemaa 2,5 miljardilla eurolla vuositasolla vuoteen 2015 mennessä. Puolet toimenpiteistä kohdistuu valtion menoihin, puolet tuloihin. Kehyspäättös sisältää vaalikauden menokehysten, jolla kehysten piirissä olevia menoja uudelleenkohdennetaan siten, että vuonna 2015 kokonaistaso alenee 1,2 miljardilla eurolla verrattuna edellisen hallituksen keväällä 2011 antamaan ns. tekniseen kehyspäättökseen. Menoja uudelleen kohdentamalla parannetaan samanaikaisesti perusturvaa, torjutaan nuorisotyöttömyyttä ja pitkäaikaistyöttömyyttä sekä edistetään kasvua ja työllisyyttä.

Hallitusohjelmassa sitoudutaan lisäämään verotuloja nettomääräisesti runsaan miljardin euron verran. Verotuloja lisääviä toimenpiteitä on kaikkiaan noin 2 miljardin euron edestä ja niitä vähentäviä toimia vastaavasti noin 900 miljoonaa euroa. Verotuksen painopistettä siirretään talouskasvulle haitallisemmasta työn ja yrittämisen verottamisesta kohti ympäristö- ja terveysperusteista verotusta. Suurimmat veronkevennykset kohdistuvat ansiotulo- ja yhteisöverotukseen, vastaavasti kiristyksiä kohdistetaan varsinkin valmisteverotukseen, mm. energiaveroon, ajoneuvoveroon sekä alkoholi- ja tupakkaveroon. Veropohjaa pyritään laajentamaan ottamalla käyttöön kaksi uutta veroa, pankkivero ja energiasektoriin kohdistettava ydin- ja vesivoiman ansiottomia voittoja leikkaava vero.

Vuoden 2012 talousarvioesityksessä veroja esitetään korotettavaksi 1,1 miljardilla eurolla ja kevennettäväksi 900 miljoonalla eurolla. Menoja leikataan 1,1 miljardia euroa. Toisaalta hallituksen painopistealueisiin kuten harmaan talouden torjuntaan sekä nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseen lisätään rahoitusta yhteensä noin 410 miljoonaa euroa. Valtion talousarvioesitys on 7,1 miljardia euroa alijäämäinen, mikä katetaan ottamalla lisävelkaa.

Kehyspäättöksessä päätetyt toimenpiteet kohentavat, mutta eivät yksinään riitä tasapainottamaan valtion taloutta ja kääntämään velkasuhdetta laskuun. Valtiovarainministeriön arvion mukaan valtion talouden alijäämän olisi vuonna 2015 edelleen vajaa 3 prosenttia bruttokansantuotteesta. Hallituksen tavoittelema ennusteita parempi talouskasvu ja työllisyys vahvistaisivat toteutuessaan julkisen talouden kestävyyttä.

Vuoden 2012 veromuutokset:

Ansio- ja pääomatulojen veroperusteisiin tehdään muutoksia, jotka vähentävät nettomääräisesti valtion verotuloja noin 70 miljoonalla eurolla:

- Työn verotuksen ei sallita kiristyvän, minkä vuoksi veroperusteisiin tehdään inflaation ja ansiotason nousun vuoksi 3,3 prosentin tarkistus
- Perusturvan varassa olevien ja pieniä ansiotuloja saavien verotusta kevennetään
- Kotitalouksien verotuksia vähennetään pienentämällä asuntovelan korkovähennystä ja kotitalousvähennystä
- Pääomatulojen verokanta nostetaan 28 prosentista 30 prosenttiin ja yli 50 000 euron osalta 32 prosenttiin
- Listautumattomien yritysten osinkotulojen verotusta kiristetään

Yhteisöverokanta alennetaan 26 prosentista 25 prosenttiin, mikä vähentää valtion verotuloja noin 160 miljoonalla eurolla vuodessa.

Yli 200 000 euron perintöjen ja lahjojen verotusta kiristetään nostamalla veroprosentti 13 prosentista 16 prosenttiin.

Tilatut sanoma- ja aikakauslehdet siirretään 0-verokannasta 9 prosentin verokannan piiriin, mikä lisää valtion verotuloja 90 miljoonaa euroa vuodessa.

Alkoholin, tupakan, makeisten ja jäätelön verotusta kiristetään, mikä lisää valtion verotuloja 215 miljoonaa euroa vuodessa.

Liikennepolttoaineiden verotusta kiristetään kahdessa erässä vuosina 2012 ja 2014. Kumpikin korotus lisää valtion verotuloja 125 miljoonaa euroa vuodessa. Edellisen hallituksen päätöksen mukaisesti dieselpolttoaineen veroa korotetaan ja ajoneuvoveron käyttövoimaveroa alennetaan. Ajoneuvoverotuksen kiristäminen lisää valtion verotuloja 140 miljoonaa euroa.

Merkittävimmät menosäästöt vuositasolla vuoteen 2015 mennessä:

- Kaikkien hallinnonalojen toimintamenoihin kohdistuva noin 1 prosentin säästö, 245 miljoonaa euroa
- Puolustusvoimat ja materiaalihankinnat 200 miljoonaa euroa
- Kehitysyhteistyö 115 miljoonaa euroa, kehitysyhteistyömenot jäädytetään vuosiksi 2013 – 2014
- Korkeakoulutus ja tutkimus 170 miljoonaa euroa
- Sairausvakuutuksen lääkekorvaukset 113 miljoonaa euroa vuodesta 2013 lähtien
- Elinkeinotuet 110 miljoonaa euroa
- Kuntien valtionosuudet 631 miljoonaa euroa

Hallitus on sitoutunut toteuttamaan lisätoimenpiteitä, jos valtion talouden alijäämä näyttää asettuvan yli yhteen prosenttiin bruttokansantuotteesta ja valtion velan bruttokansantuoteosuus ei näytä kääntyvän laskuun. Jos talouskasvu osoittautuu ennakkoon arvioitua nopeammaksi, kasvun myötä syntyneet tulot ja pienentyneet menot käytetään ensisijaisesti valtion velkaantumisen vähentämiseen.

Julkisen talouden kestävyysvajetta ei kyetä poistamaan pelkästään finanssi-poliittisin toimin. Rakenteelliset toimet ovat oleellisia julkisen talouden tasapainottamiseksi, ennustettua nopeamman kasvun luomiseksi ja julkisen talouden kestävyysvajeen umpeen kuromiseksi.

Julkisen talouden kannalta ratkaisevaa on se, että mahdollisimman moni työkäinen on työssä. Työurien pidentämiseen tähtäävät toimet kohdistetaan työuran alkuun, keskelle ja loppupäähän. Kestävyysvajetta vähennetään myös lisäämällä tuottavuutta yksityisessä ja julkisessa taloudessa sekä lisäämällä synnytyttä ja aitoon työvoimatarpeeseen perustuvaa työperäistä maahanmuuttoa.

Hallitus tavoittelee työllisyysasteen nostamista 72 prosenttiin ja työttömyysasteen painamista 5 prosenttiin vaalikauden loppuun mennessä. Tavoitteena on muun ohella nostaa keskimääräistä eläkkeelle siirtymisikää yhteistyössä keskeisten työmarkkinajärjestöjen kanssa.

Raamisopimuksella kilpailukykyä ja työllisyyttä

Työmarkkinakeskusjärjestöt neuvottelivat syksyllä 2011 kaksivuotisen raamisopimuksen, jossa palkankorotusten lisäksi on sovittu työelämän laadun ja sosiaaliturvan parannuksista. Neuvottelutuloksen pohjalta käydään alakohtaiset työehtosopimusneuvottelut 24.11.2011 mennessä. Raamisopimus ja siihen liittyvät valtion toimet tulevat voimaan, jos sopimuksesta tulee riittävän kattava.

Hallitus ilmoitti 13.10.2011 olevansa valmis tukemaan kokoavaa ja kattavaa työmarkkinaratkaisua sekä taloudellisesti että osallistumalla työelämän kehittämiseen tähtäävään lainsäädäntöhankkeiden valmisteluun ja edistämiseen. Valtion rahoitusta vaativien toimenpiteiden raami vuodelle 2012 on noin 400 miljoonaa euroa. Vuoden 2013 osalta hallitus linjaa toimenpiteitä vuoden 2013 valtion talousarvion yhteydessä.

Julkisten palvelujen vaikuttavuutta, tuloksellisuutta ja tuottavuutta parannetaan. Julkisen hallinnon tietotekniikkaa uudistetaan, yhteishankintoja lisätään, hallinnon tilatehokkuutta parannetaan ja toimintatapoja uudistetaan.

Hallitus käynnistää laajapohjaisen kuntatuottavuuden ja tuloksellisuuden kehittämiskampanjan, jonka yhteydessä luodaan kuntapalvelujen laadun ja vaikuttavuuden arvioimiseksi kestäväen kuntatuottavuuden mittaristo.

Hallituksen kuntapolitiikka luo osaltaan edellytyksiä julkisen talouden kestävyysvajeen kaventamiselle ja auttaa varautumaan ikääntymistä seuraavaan palvelutarpeen lisääntymiseen. Hallitus toteuttaa koko maassa kuntauudistuksen, jonka tavoitteena on vahvoinhin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne. Näin voidaan turvata hyvä laatuiset ja yhdenvertaiset kunnalliset palvelut asiakaslähtöisesti koko maassa. Uudistuksen vaatimat lainsäädäntömuutokset toteutetaan vuosina 2013 ja 2014.

Talousrikollisuus ja harmaa talous aiheuttavat yhteiskunnalle merkittäviä tappioita, minkä vuoksi hallitus on nostanut harmaan talouden torjunnan yhdeksi kärkihankkeekseen. Harmaata taloutta kitketään laaja-alaisella yhteistyöllä ja monipuolisella keinovalikoimalla. Talousrikollisuuden torjuntaohjelma esitellään eduskunnalle vuoden 2011 loppuun mennessä ja toteutetaan viipymättä. Tavoitteena on saada vuosittain 300 miljoonaa euroa enemmän vero- ja sosiaaliturvamaksuja sekä takaisinsaatuja rikoshyötyjä. Vuonna 2012 harmaan talouden torjuntaan panostetaan lisämäärärahoja yhteensä 20 miljoonaa euroa.

3.2 Tuotantorakenteen monipuolistaminen

Hallituksen tavoitteena on saada Suomi vahvalle ja kestäväälle kasvu-uralle. Olemassa olevalle ja uudelle elinkeinotoiminnalle tarjotaan hyvät toimintaedellytykset ja elinkeinorakenteen uudistumista, monipuolistumista ja vahvistumista edistetään koko maassa.

Perinteisten vahvuuksien, kuten alkutuotannon ja perusteollisuuden lisäksi edistetään uusia kasvualoja teollisuudessa, palveluissa ja luovilla aloilla. Vuonna 2012 kasvua, osaamista ja uusien innovaatioiden syntyä edistetään osoittamalla sekä tutkimusinfrastruktuurien parantamiseen että vihreän talouden vahvistamiseen 8,5 miljoonaa euroa.

Viennin rahoituksen mahdollisuuksia riskin ottoon lisätään ja otetaan käyttöön pysyvä kansainvälisesti kilpailukykyinen viennin rahoitusmalli, jonka varainhankinnalla on lakiin perustuva maksuton valtioneuvoston takaus. Hallitus laatii strategian ulkomaisten investointien ja pääomien houkuttelemiseksi Suomeen.

Yritysten tukitoimenpiteitä:

- Yhteisöverokantaa alennetaan
- Estetään työn verotuksen kiristyminen kaikilla tulotasoilla
- Energiaintensiivisten yritysten energiaverotus alennetaan EU:n minimitasolle vuoden 2013 alusta
- Energia- ja ympäristötehokkaille aluksille maksetaan jatkossakin ympäristö- ja innovaatioinvestointitukia
- Palvelualoille suunnataan riittävästi tutkimus- kehitys- ja innovaatiotukia
- Yrittäjyysvalmennusta tehostetaan
- Pienten ja keskiuurten yritysten liiketoimintaosaamista kehitetään
- Yrityshautomoiilla ja yrityskiihdyttämöillä edistetään koulutettujen nuorten työllisyyttä ja yrittäjyyttä
- Yksinyrittäjien ja mikroyritysten asemaa parannetaan
- Yritysten hallinnollista taakkaa kevennetään
- Julkiset ja julkisesti rahoitetut yrityspalvelut kootaan yhdelle luukulle
- Hallitus selvittää tutkimus- ja kehitysmenojen verokannustimien käyttöön-
oton

Kaivostoiminnassa pyritään lisäämään Suomessa tapahtuvaa mineraalien jalostusta ja metalliteollisuutta. Valtion pääomasijoitusyhtiön Suomen Teollisuussijoitus Oy:n kautta panostetaan kaivosrahastoon 30 miljoonaa euroa. Metsäalalla tavoitteena on jalostusasteen nostaminen, perusmetsäteollisuuden toimintojen vahvistaminen, puun käytön monipuolistaminen ja puurakentamisen lisääminen sekä uuden yritystoiminnan luominen.

Hallitus nostaa ympäristöliiketoiminnan yhdeksi elinkeinopolitiikan painoalueeksi. Ympäristöalan kasvua edistetään ohjelmalla, joka kokoaa yhteen alan kehittämistä koskevat toimenpiteet. Uuden teknologian mahdollisuuksia hyödynnetään energia- ja materiaalitehokkuuden lisäämisessä ja päästöjen vähentämisessä. Energiateknologian kasvua tuetaan innovaatiopolitiikan, tutkimuksen ja tuotekehityksen sekä koulutuksen keinoin.

Hallitus tukee kulttuuriyrittäjyyttä, kulttuurivientiä ja työpaikkojen syntymistä luoville aloille. Luovien alojen elinkeinotoiminnan ja viennin mahdollisuuksia vahvistetaan ja luovien alojen markkinointiosaamista edistetään. Näiltä osin selvitetään työ-, sosiaaliturva- ja verolainsäädännön uudistustarve.

Ruokasektori on tulevaisuuden kasvuala ja ruokaturvallisuus jatkossakin Suomen kansainvälinen vahvuus. Hallituksen tavoitteena on suomalaisten elintarvikkeiden, luomu- ja erikoistuotteiden jalostuksen, markkinoinnin ja viennin tehostaminen. Maatalouspolitiikan strategisena tavoitteena on kääntää luomu- ja lähiruuan osuus vahvaan nousuun.

Hallitus tukee jatkossa entistä paremmin uusien, pysyvien työpaikkojen luomista niille alueille ja toimialoille, jotka joutuvat suurten rakennemuutos-

ten kohteeksi. Yritysten vastuuta korostetaan sekä tukipakettien laatimisessa että uudelleen työllistymisen edistämisessä.

Äkillisen rakennemuutoksen politiikka aloitettiin Suomessa vuonna 2007. Jos seudun työpaikkojen kokonaismäärästä häviää vähintään 1,5 – 2 % ja yli 200 henkilöä, konkreettiset ja valtion riittävästi rahoittamat toimenpiteet käynnistetään välittömästi. Muutosta johtaa ja toimenpiteitä koordinoi poikkihallinnollinen ryhmä yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa. Tavoitteena on synnyttää alueelle uutta kilpailukykyistä tuotantoa ja ohjata yrityksille uutta työvoimaa. Työstä – työhön -ratkaisulla pyritään estämään irtisanottujen työttömyys.

Hallitus edistää tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntävien älyratkaisujen käyttöönottoa kaikilla yhteiskunnan sektoreilla. Julkisin varoin tuotettuja tietovarantoja avataan kansalaisten ja yritysten käyttöön. Julkisten sähköisten palvelujen kehittäminen annetaan yhden, vahvat valtuudet omaavan tahon johdettavaksi. Julkisten tietojärjestelmien yhteentoimivuus varmistetaan ja julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuria kehitetään.

Liikennepolitiikka kytetään elinkeinoelämän, talouden, työllisyyden ja alueiden kehittämiseen. Suurimpien kaupunkikeskusten kanssa tehtävillä sopimuksilla ohjataan maankäytön, asumisen ja liikenteen ratkaisuja yhdyskuntarakenteen tiivistämiseksi ja kestäväen kehityksen edistämiseksi. Lisäksi hallitus edistää liikenteen tehokkuutta parantavia älyliikenteen uusia palveluja.

Hallitus edistää nopeiden, kohtuuhintaisten laajakaistayhteyksien käyttöönottoa koko maassa sekä huippunopean laajakaistan tarjontaa ja käyttöä. Laajakaista kaikille 2015 – hankkeesta tehdään välitarkastelu vuoden 2011 syksyllä ja sen pohjalta päätetään tarvittavat jatkotoimenpiteet.

EU:n rakennerahastovarojen käytössä korostetaan niiden pysyvää elinkeinopoliittista vaikuttavuutta, kasvu- ja työllisyysnäkökulmaa sekä alueiden elinkeinorakenteen ja toimintaedellytysten kehittämistä kestäväällä tavalla. Hanke-rahaitusta kohdennetaan entistä voimakkaammin uusien elinkeinojen aikaansaamiseen, työllisyyden parantamiseen, kasvuhakuisen yritystoimintaan ja päästöjen vähentämiseen.

3.3 Työvoiman täysimääräinen hyödyntäminen

Hallituksen tavoitteena on varmistaa kaikille työhön kykeneville mahdollisuudet ja kannusteet työhön osallistumiseen.

Jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle tarjotaan työ-, harjoittelu-, opiskelu, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta. Tämä nuorten yhteiskuntatakuu toteutetaan vuoteen 2013 mennessä yhteistyössä työelämäosapuol-

ten, kuntien ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa. Vuonna 2012 yhteiskuntatutakuuseen varataan 55 miljoonaa euroa ja perusopetuksen laadun parantamiseen 10 miljoonalla euroa.

Nuorisotyöttömyyttä vähennetään myös lisäämällä nuorten työvoimapolitiista- ja oppisopimuskoulutusta sekä kehittämällä työpajatoimintaa. Ammatillisella koulutuksella parannetaan nuorten työelämään kiinnittymistä ja nopeaa työllistymistä.

Työttömät pyritään saamaan mahdollisimman nopeasti takaisin työmarkkinoille poistamalla työnteon esteet ja työllistymisen kynnykset sekä lisäämällä kannustavuutta. Työttömien terveydenhuoltopalveluja parannetaan ja kuntoutuksen onnistuminen varmistetaan ennakoivilla ja oikea-aikaisilla toimenpiteillä.

Aikuiskoulutusta pyritään tarjoamaan tasa-arvoisesti koko aikuisväestölle. Yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa selvitetään mahdollisuutta siirtyä julkisesti rahoitettuihin kansalaisten henkilökohtaisiin koulutustileihin. Vailla tutkintoa olevien pienyrittäjien ja muiden aliedustettujen ryhmien aikuiskoulutusmahdollisuuksia parannetaan poistamalla heiltä tutkintomaksut.

Työkyvyttömyys on merkittävin työuraa lyhentävä tekijä. Tämän vuoksi hallitus parantaa osatyökykyisten työmahdollisuuksia kehittämällä työterveyshuoltoa, kuntoutusta ja työelämää. Erityistä huomiota kiinnitetään mielenterveys- ja päihdeongelmien ehkäisyyn ja hoidon tehostamiseen, työpaikoilla tapahtuvaan hoitoon ohjaamiseen sekä työhön paluun helpottamiseen. Välityömarkkinoiden toimintaa parannetaan lisäämällä kuntien, yritysten, sosiaalisten yritysten ja kolmannen sektorin mahdollisuuksia työllistää osatyökykyisiä.

Pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi käynnistetään hallituskauden kestävä määräaikainen kokeilu, jossa työllisyyden hoidon päävastuu siirretään kunnalle tai kunnille yhteisvastuullisesti. Vuonna 2012 kokeiluun varataan 5 miljoonaa euroa ja vuosina 2013 – 2015 vuosittain 20 miljoonaa euroa. Kokeilun tulokset arvioidaan ja sen pohjalta tehdään päätökset kuntien ja valtion välisestä työnjaosta työllisyyden edistämisessä. Lisäksi pitkäaikaistyöttömien osallistumista palkkatukityöhön, koulutukseen ja muihin palveluihin tuetaan vuodesta 2012 lähtien 20 miljoonan euron vuosittaisella määrärahalta.

Vaikeasti työllistyvien ja vammaisten osallisuutta työelämään tuetaan pysyvällä palkkatuella. Työpankkikokeilu ja lakisääteinen työvoiman palvelukeskusten toimintamalli laajennetaan valtakunnalliseksi.

Maahanmuuttajien työllisyysastetta pyritään nostamaan ja puolittamaan heidän työttömyytensä. Erityistä huomiota kiinnitetään niihin ryhmiin, joiden työllisyysasteet ovat matalat. Kielikoulutusta parannetaan ja varmistetaan nuorten maahanmuuttajien koulutuksen ja tukitoimenpiteiden saatavuus. Maahanmuuttopolitiikan tehostaminen ja viranomaismenettelyn nopeuttaminen mahdollistaa sen, että vuonna 2015 määrärahat ovat 20 miljoonaa euroa aiemmin arvioitua pienemmät.

Nykyinen työvoiman saatavuusharkinta säilytetään ja tehostetaan työmarkkinoiden valvontaa. Arvioidaan maassa olevan ulkomaisen työvoiman määrä sekä työvoiman tuleva tarve ja kehitetään rekrytoinnin pelisääntöjä jatkossa toimialakohtaisesti valtiovalan ja työmarkkina- sekä yrittäjäjärjestöjen yhteisissä neuvotteluissa. Valvovien virnaomaisten resursseja vahvistetaan.

Euroopan sosiaalirahaston varoja suunnataan vaikeimmassa työmarkkina-asemassa olevien työllistämiseen, työvoiman osaamisen kehittämiseen ja maahanmuuttajien työllistymisen ja kotoutumisen edistämiseen.

3.4 Kilpailun lisääminen

Kilpailupolitiikan avulla turvataan tasaveroiset kilpailuolosuhteet yrityksille ja kuluttajien etujen mukaiset toimivat markkinat. Kilpailun esteet ovat yleensä rakenteellisia, mutta ne voivat olla myös seurausta sääntelystä, julkisesta rahoituksesta tai julkisen sektorin toiminnasta yksityisillä palvelumarkkinoilla.

Palvelumarkkinoiden edistäminen:

- Kilpailutusten yhteydessä mahdollistetaan yhteiskunnallisten näkökohtien huomioon ottaminen
- Kansallisia kynnysarvoja nostetaan lähemmäksi EU:n kynnysarvoja
- Menettelyjä yksinkertaistetaan EU-lainsäädännön sallimissa puitteissa
- Tehostetaan harmaan talouden torjuntaa
- Valtion ja kuntien yhteinen julkisten hankintojen neuvontayksikkö vakinaistetaan ja turvataan sen resurssit
- Kuntalaisten valinnanmahdollisuuksia hakeutua kunnallisiin palveluihin yli kuntarajojen parannetaan
- Varmistetaan, että markkinoilla toimivien kuntien, kuntayhtymien, kuntien liikelaitosten ja kuntien omistamien toimintayksiköiden elinkeinotoiminta ei vääristä kilpailua

Kilpailuviraston tehokas toiminta varmistetaan lisäämällä sen rahoitusta vuodesta 2012 alkaen. Kilpailuoikeuden rikkomuksista seuraavia rangaistuksia kovennetaan. Hallitus selvittää mahdollisuudet tuomita kartellitapauksiin syyllistyneet henkilökohtaiseen rikosoikeudelliseen vastuuseen.

Metsähoitoyhdistyslakia uudistetaan tavalla, jolla varmistetaan tasapuolinen kilpailuasema eri toimijoiden kesken.

Postilain mukaisia toimilupia myönnettäessä asetetaan kaikille operaattoreille ehtoja, jotka jakavat kilpailun avaamisesta syntyviä hyötyjä myös kuluttajille ja pienyrityksille sekä takaavat laadukkaan ja riittävän usein suoritettun jakelun. Yleispalvelun rahoitus turvataan.

Harmaata taloutta ja talousrikollisuutta torjutaan lisäämällä viranomaisten resursseja ja nostamalla siten kiinnijäämisriskiä. Verovalvontaa ja liiketoimintakieltoa tehostetaan. Tilaajavastuulakiin tarvittavat muutokset valmistellaan yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa.

4 Kansalliset tavoitteet ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi

Eurooppa 2020 – strategian kansalliset tavoitteet vuonna 2020

- 1) 20 - 64-vuotiaiden työllisyysaste on 78 prosenttia
- 2) Tutkimus- ja kehitysrahoituksen tavoitetasona 4 prosenttia bruttokansantuotteesta
- 3) EU:ssa asetetut ilmasto- ja energiatavoitteet saavutetaan
- 4) 42 prosenttia 30 – 34-vuotiaista on suorittanut korkeakoulututkinnon ja enintään 8 prosenttia 18 – 24-vuotiaista keskeyttää koulunkäynnin ennen aikaisesti
- 5) Köyhyys- ja syrjäytymisriskissä elävien määrää vähennetään

4.1 Työllisyysasteen nostaminen 78 prosenttiin

Eurooppa 2020 – strategian perusteella asetettu kansallinen 78 prosentin tavoite on vaativa, sillä yhtä korkea 20 – 64-vuotiaiden työllisyysaste saavutettiin viimeksi laman kynnyksellä 1990. Vuonna 2010 vastaava työllisyysaste oli 72,8 prosenttia. Työvoimaresurssien käytön tehostumista kuvaa se, että työttömyysasteen pitäisi asetetun työllisyysastetavoitteen toteutuessa laskea vuonna 2020 noin 5 prosenttiin. Työllisyyskehitykseen vaikuttaa se, että työikäinen väestö vähenee 70 000 henkilöllä vuoteen 2015 mennessä ja kehitys jatkuu samansuuntaisena.

Hallituksen tavoitteena on nostaa vuoden 2015 loppuun mennessä 15 – 64 -vuotiaiden työllisyysaste 72 prosenttiin ja alentaa 15 – 74 -vuotiaiden työttömyys 5 prosenttiin. Hallitusohjelman työllisyystavoite on kunnianhimoisempi kuin Eurooppa 2020 – strategian kansallinen tavoite, vaikkakin tavoitteet on asetettu eri ikäryhmille. Ikäryhmien työllisyysasteiden välinen ero on 4 – 5 prosenttiyksikköä. Työllisyystavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että työvoiman ulkopuolisten määrä alenee merkittävästi ja näistä työvoimaan siirtyvistä

suurin osa työllistyy. Hallituksen työttömyystavoite on nykyisellä työttömien määrällä ja oletetulla talouskehityksellä erityisen haasteellinen.

Hallituskauden puolivälissä arvioidaan hallituksen asettamien työllisyystavoitteiden toteutumista ja päätetään tarvittavista lisätoimenpiteistä. Työllisyysasteen, työelämän laadun, työhyvinvoinnin ja työn tuottavuuden paranemisen vaatimista jatkotoimista päätetään yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa.

Hallitus korostaa työmarkkinajärjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä talous- ja työmarkkinapolitiikan valmistelussa ja päätöksenteossa. Hallitus on ilmoittanut olevansa valmis osaltaan tukemaan työmarkkinaratkaisun syntyä sellaisin keinoin, jotka tukevat kilpailukykyä sekä työllisyyden ja ostovoiman kehitystä.

Työmarkkinoiden rakennemuutoksen jatkuessa voimakkaana hallituksen tavoitteena on varmistaa, että mahdollisimman moni työpaikkansa menettävä työntekijä löytää nopeasti uutta työtä tai työllistyy muulla tavoin. Hallitus on käynnistänyt työmarkkinoiden toimivuuden parantamiseksi erityisen kolmikantaisen strategisen ohjelman. Ohjelmassa uudistetaan työpolitiikan sisältöä ja rakenteita vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden parantamiseksi. Vuonna 2012 työllistämis-, koulutus- ja erityistoimenpiteisiin osoitetaan noin 500 miljoonaa euroa.

Työllisyyden parantamista tukevia tavoitteita:

- Elinkeinopolitiikka tukee kestäväää kasvua ja työllisyyttä
- Työuria pidennetään alusta, keskeltä ja lopusta
- Veroratkaisut tukevat työllistymistä
- Rakennemuutostilanteet ennakoidaan ja hoidetaan tehokkaasti
- Aktiiviset työvoimapolitiittiset toimet
- Työ ja sosiaaliturva sovitetaan yhteen
- Työ ja perhe sovitetaan yhteen
- Nuorten syrjäytymistä ehkäistään
- Opintoja tiivistetään
- Aikuiskoulutusta parannetaan
- Vaikeasti työllistyvien asemaa parannetaan työmarkkinoilla

Työttömyyden pitkittyminen estetään varmistamalla työ- ja elinkeinotoimistojen toimintaedellytykset. Työttömien työkyvyn arviointiin ja ammatilliseen kuntoutukseen varataan riittävät resurssit. Palveluja tehostetaan, kohdennetaan uudelleen ja niille määritellään laatukriteerit. Työllistymissuunnitelmat tehdään nopeasti ja niissä huomioiden erityisesti asiakkaan näkökulma.

Työvoimakoulutuksen hankintamenettelyissä huomioidaan nykyistä paremmin koulutuksen laatu ja vaikuttavuus sekä uudenlaiset toimintamallit. Yritysten kanssa yhteistyössä järjestettävää ja rahoitettavaa yhteishankintakoulutusta

kehitetään ja lisätään sen käyttöä. Oppisopimuskoulutusta lisätään erityisesti pienissä ja keskisuurissa yrityksissä.

Työttömien työllistymistä yksityisiin yrityksiin tuetaan palkkatuella, joka kompensoi työnhakijan heikentyntä työmarkkinakelpoisuutta. Kolmannen sektorin toimintaedellytykset turvataan, jotta voidaan parantaa kaikkein vaikeimmin työllistyvien pysyvää työllistymistä ja parantaa heidän elämänhallintaansa.

Kansallista työelämän kehittämisstrategiaa valmistellaan poikkihallinnollisessa työryhmässä yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa. Työryhmän esitys valmistuu vuoden 2012 huhtikuun loppuun mennessä. Tavoitteena on parantaa työllisyysastetta, työelämän laatua, työhyvinvointia ja työn tuottavuutta. Lisäksi on asetettu työryhmä selvittämään työmarkkinoiden ja yritystoiminnan muutostrendejä ja rakennemuutoksia sekä arvioimaan niiden vaikutuksia. Tarkastelun kohteena ovat muun muassa määräaikaisten ja osa-aikaisten työsuhteiden vaikutukset työntekijöiden asemaan, työelämän laatuun ja työuriin, työaikapankkijärjestelmä ja lyhytaikaisissa työsuhteissa työskentelevien lomajaksot. Lisäksi selvitetään työsuhteen ja rittäjyyden välimaastossa olevan itsensä työllistämisen ongelmakohdat sosiaalivakuutus- ja työlainsäädännössä. Työvoiman käyttötapoja arvioidaan myös sukupuolten tasa-arvoa koskevana kysymyksenä.

4.2 Tutkimus- ja kehitysmenojen tavoitetasona 4 prosenttia bruttokansantuotteesta

Hallituksen tavoitteena on varmistaa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan riittävä taso. Vaalikauden tavoitteena on 4 prosentin bruttokansantuoteosuus. Vuonna 2012 valtion keskeiset tutkimus- ja kehitysmenot laskevat yhteensä 1,87 miljardiin euroon, mikä on 61 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2011. Julkinen tutkimus- ja kehitysrahoitus on kuitenkin edelleen arviolta 1 prosentti bruttokansantuotteesta, mikä on kansainvälisesti vertaillen korkea taso.

Rahoituksen vaikuttavuutta parannetaan selkeyttämällä julkisten rahoittajien työnjakoa ja siirtämällä rahoituksen painopistettä pieniin ja keskisuriin, kasvuhakuisiin, työllistäviin ja kansainvälistyviin yrityksiin. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopanoksia suunnataan riittävästi palvelualojen työllisyyden ja tuottavuuden kehittämiseen sekä niiden vientimahdollisuuksien parantamiseen. Tutkimuksessa ja tuotekehityksessä saavutettuja tuloksia arvioidaan ja tukijärjestelmiä uudistetaan arvioinnin pohjalta. Hallitus selvittää verokannustimien käyttöönnoton mahdollisuudet.

Korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten rakenteellista kehittämistä jatketaan kokoamalla laajoja ja laadukkaita tutkimus- ja oppimisympäristöjä. Työnjakoa

selkeytetään ja yhteistyötä vahvistetaan. Yliopistojen ja korkeakoulujen rahoitus uudistetaan tukemaan tutkimuksen ja opetuksen laadun parantamista, nopeampaa siirtymistä työelämään, tutkimustulosten hyödyntämistä, kansainvälistymistä ja korkeakoulujen erikoistumista.

Eri puolille maata perustettujen strategisten huippuosaamisen keskittymien toimintaa jatketaan ja turvataan niiden rahoituksen toimivuus. Suurimman rahoitusvastuun kantavat yritykset.

Kansallisesti ja kansainvälisesti verkottuneiden innovaatioyhteisöjen lisäksi Suomeen luodaan vahvoja alueellisia innovaatiokeskittymiä. Innovaatiopolitiikka tukee osaltaan muuta tutkimus- ja kehityspolitiikkaa.

4.3 EU:n taakanjakosopimuksen mukaiset ilmasto- ja energiavoitteet

EU:n ilmasto- ja energiapaketin taakanjakopäätöksen mukaiset päästövähennysvelvoitteet vuoteen 2020 mennessä:

- Päästökauppasektorilla eli teollisuudessa ja energiantuotannossa EU:n tavoitteena on vähentää päästöjä 21 prosenttia vuoden 2005 tasoon verrattuna
- Päästökaupan ulkopuolisilla sektoreilla eli asumisessa, liikenteessä ja maataloudessa EU:n tavoitteena on vähentää päästöjä 10 prosenttia, Suomen tavoite on 16 prosenttia
- Uusiutuvan energian osuus nostetaan EU:ssa 20 prosenttiin, Suomessa 38 prosenttiin
- Energiatohokkuudessa EU:n tavoitteena on 20 prosentin parannus

EU:n ilmastotavoitteet on ilmasto- ja energiapaketin avulla saatettu osaksi EU:n lainsäädäntöä. Eurooppa 2020 -strategian yhteydessä ei asetettu uusia tavoitteita.

Vuoden 2012 loppuun mennessä hallitus päättää kannastaan EU:n päästövähennystavoitteen nostamisesta 30 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Samassa aikataulussa päivitetään vuonna 2008 laadittu pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategia. Hallitus perustaa monitieteellisen ja riippumattoman ilmastopaneelin seuraamaan strategian toteuttamista. Lisäksi hallitus laatii pitkän aikavälin kansallisen EU-strategian, jolla varmistetaan Suomen erityispiirteiden huomioon ottaminen EU:n ilmasto- ja energiapäätöksissä.

Vuonna 2009 hyväksytyssä ilmasto- ja energiapoliittisessa tulevaisuusselonteossa asetettiin tavoitteeksi leikata päästöjä vähintään 80 prosenttia vuoden 1990 tasosta vuoteen 2050 mennessä osana kansainvälistä yhteistyötä.

Saatujen kokemusten ja selvitysten perusteella hallitus valmistelee esityksen ja tekee erillisen päätöksen ilmastolain säätämisestä ohjaamaan päästökaupan ulkopuolella olevan asumisen, liikenteen ja maatalouden päästöjen vähentämistä.

Ilmastopoliitiikan valmistelussa ja päätöksenteossa selvitetään talous-, työllisyys- ja tulonjakovaikutukset. Lisäksi selvitetään, miten ympäristövelvoitteet voidaan saavuttaa entistä kustannustehokkaammin taloudellisia ohjauskeinoja kehittämällä. Energian- ja sähkönkäytön hinnoittelua ohjeistetaan niin, että kuluttajia kannustetaan säästämään energiaa ja hillitsemään kulutushuippuja. EU:n päästövähennystavoitteen tiukennuksen osalta selvitetään kustannusvaikutukset, yhteiskunnalliset hyödyt ja vaikutukset kilpailukykyyn.

Hallitus tehostaa toimia energiatehokkuuden ja energiansäästön edistämiseksi energiatehokkuustoimikunnan esitysten mukaisesti. Vuonna 2013 laaditaan väliarvio Suomen energiatehokkuustavoitteen toteutumisesta ja sen mahdollisesti edellyttämistä lisätoimista.

Uusiutuvan energian edistäminen:

- Uusiutuvan energian kansallisesta tavoitteesta pidetään kiinni. Vuonna 2012 uusiutuvan energian tuotantotukeen osoitetaan 98 miljoonaa euroa. Tuki päätösten toimivuutta ja vaikuttavuutta arvioidaan vuoden 2012 loppuun mennessä ja tehdään tarvittavat lisäpäätökset.
- Tuulivoiman tukitasoa ei alenneta. Kaavoitusta, luvitusta, ympäristövaikutusten arviointia ja korvauskäytäntöjä selkeytetään ja nopeutetaan.
- Vesivoiman lisärakentamista edistetään jo rakennetuissa kohteissa.
- Puun energiakäyttöä tuetaan erityisesti paikallisina ratkaisuin. Pienpuun energiätuen vaikutusta seurataan ja varmistetaan, että tuki ei vääristä kilpailua tai puuraaka-aineen hankintaa.
- Toisaalta turpeen käyttöä vähennetään suunnitelmallisesti. Verotusta nostetaan maltillisesti niin, että verotulot lisääntyvät 20 miljoonaa euroa vuonna 2013.

Energiaintensiivisten yritysten kilpailuaseman turvaamiseksi sähkön energiaverotus alennetaan EU:n minimitasolle ja veronpalautuksen rajoja korotetaan. Energiaverotusta kehitettäessä huolehditaan sähkön ja lämmön yhteistuotannon edellytyksistä. Lisäksi otetaan käyttöön uusi vero, jolla pyritään leikkaamaan vanhan ydin- ja vesivoiman ansiottomia voittoja.

Hallitus ei myönnä periaatelupia uusille ydinvoimaloille. Ydinvoimaloita koskevat rakentamislupapäätökset käsitellään viipymättä. Suomi osallistuu EU:n stressitestihin ja kansainväliseen yhteistyöhön ydinvoimaloiden turvallisuuden edistämiseksi.

Hallitus varautuu EU:n laajuisten sähkömarkkinoiden syntyyn. Sähkön toimitusvarmuus pidetään hyvässä kunnossa varmistamalla riittävät investoinnit kanta- ja jakeluverkkoihin.

Liikenteen päästöjä vähennetään tukemalla joukkoliikennettä, autokannan uudistumista ja suosimalla vähäpäästöistä ajoneuvoteknologiaa. Autoerotusta uudistetaan siirtämällä verotuksen painopistettä hankinnan verotuksesta käytön verotukseen. Liikenteen polttonesteiden verotaso nostetaan asteittain painottaen hiilidioksidipäästöjä.

Hallitus uudistaa kansallisen kestäväen kehityksen strategian. Kestäväen kehityksen mukaiset tavoitteet otetaan huomioon kaikilla hallinnonaloilla ja tavoitteiden toteutumista seurataan mittareilla. Hallitus valmistelee myös kestäväen kulutuksen ja tuotannon ohjelman. Ympäristölle haitalliset tuet kartoitetaan ja tukia suunnataan uudelleen.

Hallitus laatii kansallisen ohjelman materiaalitehokkuudelle ja luonnonvarojen kestäväälle käytölle sekä selvittää mahdollisuuksia kehittää niiden mittamista ja arviointia. Hallitus vaikuttaa EU:n materiaalitehokkuuden muotoiluun.

4.4 Korkeakoulutuksen saaneiden osuuden nostaminen 42 prosenttiin ja koulupudokkaiden osuuden alentaminen 8 prosenttiin

Kansalliset tavoitteet ovat lähellä Suomen pitkän aikavälin toteutunutta tasoa. Lähivuosina korkeakoulututkinnon suorittaneiden 30-34-vuotiaiden määrä jää tutkintorakenteiden muuttumisen vuoksi 37 – 38 prosentin tasolle, mutta nousee vuoteen 2020 mennessä 42 prosenttiin. Koulupudokkaiden osalta Suomi alittaa jatkossakin Eurooppa 2020 – strategiassa asetetun EU-tason 10 prosentin tavoitteen. Kansallisen tavoitteen saavuttaminen edellyttäisi, että 95 prosentilla 18 – 24 vuotiaista on perusasteen jälkeinen tutkinto. Hallitusohjelmassa tavoitteeksi on asetettu, että vuonna 2020 yli 90 prosentilla 20 – 24 vuotiaista on perusasteen jälkeinen tutkinto.

Hallitus huolehtii koulutuksen, osaamisen ja tutkimuksen riittävästä rahoituksesta. Tutkintoon johtava koulutus perusasteella, toisella asteella ja korkeasteella säilytetään maksuttomana.

Korkeakoulujen laatua, vaikuttavuutta ja kansainvälistymistä vahvistetaan. Korkeakouluopintoihin pääsyä sujuvoitetaan. Korkeakouluverkoston ja rahoitusjärjestelmän uudistamisen vuoksi menot jäävät vuonna 2015 yhteensä 136 miljoonaa euroa pienemmiksi kuin aikaisemmin on arvioitu. Opinto-

tukijärjestelmä uudistetaan tukemaan päätoimista opiskelua ja nopeampaa valmistumista. Opintotuki, joka on korkeakouluissa opiskelevilla enintään 508 euroa kuukaudessa, sidotaan indeksiin 1.9.2014. Muutos lisää valtion menoja 15 miljoonaa euroa vuodessa.

Jokaiselle peruskoulun päättäneelle taataan koulutuspaikka lukiossa, ammatillisessa oppilaitoksessa, oppisopimuksessa, työpajassa, kuntoutuksessa tai muulla tavoin. Tavoitteena on, että vuonna 2020 yli 90 prosentilla 20 – 24 – vuotiaista on perusasteen jälkeinen tutkinto. Jokaiselle lapselle ja nuorelle taataan myös osallisuus tietoyhteiskuntaan. Hallitus turvaa erityis- ja tukiopetuksen riittävän tarjonnan, ja puuttuu koulupudokkuuteen. Kaikilla koulutusasteilla moniammatillinen oppilashuolto ehkäisee ennalta lasten ja nuorten syrjäytymistä. Etsivää nuorisotyötä edistetään ja nuorisotyön ennaltaehkäisevää päihdetyötä tuetaan. Nuorten työpajatoimintaa kehitetään.

Maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä sekä kulttuurienvälisyyttä ja rasminvastaisuutta edistetään koulutuksen keinoin. Erityistä huomiota kiinnitetään niihin maahanmuuttajanuoriin, jotka saapuvat Suomeen oppivelvollisuusiän loppupuolella tai oppivelvollisuusiän jälkeen. Maahanmuuttajien jo olemassa olevan osaamisen, kielitaidon ja ammattitaidon tunnistamista kehitetään.

Lapsiin ja nuoriin panostaminen

- Nuorten yhteiskuntatakuuseen 60 miljoonaa euroa
- Perusopetuksen laadun parantamiseen 35 miljoonaa euroa
- Opintotuen sitomiseen indeksiin 15 miljoonaa euroa

4.5 Köyhyys- ja syrjäytymisriskissä elävien lukumäärän vähentäminen

Eurooppa 2020 – strategialla pyritään saamaan EU-alueella vähintään 20 miljoonaa ihmistä pois köyhyys- ja syrjäytymisriskin piiristä. Eurooppa-neuvoston mukaan jäsenmaat saavat vapaasti asettaa kansallisia tavoitteita kolmen käytettävissä olevan indikaattorin eli köyhyysriskin, aineellisen puutteen ja kotitalouden työttömyyden perusteella.

Suomessa koko väestöstä noin 17 prosenttia elää köyhyys- tai syrjäytymisriskissä. Tämä ryhmä koostuu iäkkäistä henkilöistä, naispuolisista eläkeläisistä, työttömistä, yksinhuoltajista, maahanmuuttajista, vajaatyöllisistä ja kotona lapsia pitkään hoitavista naisista. Pitkäaikaistyöttömyyttä seuraava köyhyys on kasvava ongelma erityisesti 45 – 54 – vuotiaiden joukossa. Työssä käyvien köyhyysriski on Suomessa matala. Koska laaja palvelujärjestelmä turvaa kaikille maksuttomat tai kohtuuhintaiset peruspalvelut, aineellisen puutteen osoittimet eivät ole keskeisiä väestön eri ryhmien vertailun ja toimenpiteiden kohdentamisen kannalta.

Kun otetaan huomioon kaikki Eurooppa-neuvostossa sovitut kriteerit eli suhteellinen köyhyysriski, aineellinen puute ja huonosti työmarkkinoille kiinnittyneet kotitaloudet, köyhyys- ja syrjäytymisriski koskettaa Suomessa kaikkiaan noin 900 000 henkilöä. Eurooppa 2020 – strategian määrällinen tavoite saavutetaan Suomessa, jos köyhyys- ja syrjäytymisriskissä elävien määrää voidaan vähentää noin 100 000 henkilöllä ja parantaa kotitalouden työmarkkina-asemaa noin 50 000 henkilön osalta.

Hallitus vahvistaa hyvinvointivaltion perusrakenteita ja varmistaa julkisten palveluiden sekä sosiaaliturvan resurssien riittävyyden. Sosiaali- ja terveystalouden palvelut järjestetään yhtenä kokonaisuutena painottaen ennaltaehkäisyä ja asiakkaan asemaa. Väestön työ- ja toimintakyvyn sekä sosiaaliturvan kehittämisessä pääpaino on palveluiden laadun, saatavuuden ja vaikuttavuuden parantamisessa sekä etuuksien kehittämisessä niin, että jokaisen toimeentulo turvataan. Sosiaali- ja terveystalouden kehittämiseen varataan lisämäärärahoja 145 miljoonaa euroa vuodessa.

Hallitus valmistele laaja-alaisen köyhyyttä, eriarvoisuutta ja syrjäytymistä vähentävän toimenpideohjelman. Lisäksi hallitus käynnistää kansallisen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelman (KASTE II), jonka painopisteinä ovat syrjäytymisen ehkäisy, omaishoidon tukipalveluiden kehittäminen, yleinen palvelujen kehittäminen, pitkäaikaisasunnottomuuden vähentäminen ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy. Kehittämishankkeissa luodut hyvät käytännöt otetaan käyttöön maanlaajuisesti. Ikäihmisten hyvä laatuinen ja tarpeenmukainen hoiva turvataan vuoden 2013 alusta voimaan tulevalla vanhuspalvelulailla. Vuoden 2011 loppuun mennessä laaditaan asuntopoliittinen toimenpideohjelma.

Kaikkein heikoimmassa asemassa olevien taloudellista toimeentuloa parannetaan vuoden 2012 alusta lähtien:

- Verotusta kevennetään 400 miljoonalla eurolla
- Työttömyysturvan peruspäiväraha ja työmarkkinatuki korotetaan 100 eurolla kuukaudessa 674 euroon ja samalla asumistuen tuloarvoja nostetaan vastaamaan korotetun työmarkkinatuen tasoa
- Toimeentulotuen perusosaa korotetaan 6 prosentilla, mikä nostaa perusosan 444 euroon kuukaudessa
- Yksinhuoltajien toimeentulotukea korotetaan 10 prosentilla
- Sosiaalisten vuokra-asuntojen tuottamista tuetaan vuosittain 110 miljoonalla eurolla
- Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmaa jatketaan vuosina 2012 – 2015 ja sen rahoitus varmistetaan yhteistyössä muiden rahoittajien kanssa.

Perusturvan korotuksista koituu valtiolle vuonna 2012 lisäkustannuksia runsas 300 miljoonaa euroa. Vuonna 2015 yleistä asumistukea parannetaan alentamalla omavastuita 8 prosenttia ja korottamalla enimmäisasumismenoja 50 eurolla kuukaudessa. Asumistuen uudistukset lisäävät valtion menoja vuositasolla yhteensä lähes 70 miljoonaa euroa, toisaalta valtion toimeentulotukimenojen arvioidaan samalla alenevan yli 50 miljoonaa euroa.

5 Kansallisen ohjelman toimeenpano ja seuranta

Hallitus arvioi vuosittain valtion talouden alijäämän ja valtion velan kehitystä suhteessa asettamiinsa tavoitteisiin. Jos valtion talouden alijäämä näyttää asettuvan yli 1 prosenttiin bruttokansantuotteesta ja valtion velan bruttokansantuoteosuus ei näytä kääntyvän laskuun, valtio sopeuttaa valtion menoja ja kuntien valtionapuja, nostaa veroja ja karsii verovähennyksiä. Sopeutustoimenpiteet jaetaan tasan tulojen ja menojen kesken. Menojen ja verojen lisäsopeutuksen tarkastelu tehdään vuosittain alkaen vuosien 2013 – 2016 valtion menojen kehyspäätöksestä.

Hallituskauden puolivälissä tehdään laajempi talousstrategian toteutumisen arviointi. Tämän arvion perusteella määritetään loppuvaalikauden osalta tarvittavat lisätoimenpiteet julkisen talouden vahvistamiseksi ja asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Hallituskauden puolivälissä arvioidaan myös hallituksen asettamien työ-
lisyystavoitteiden toteutumista ja päätetään tarvittavista lisätoimenpiteistä.

NEUVOSTON SUOMELLE 12.7.2011 ANTAMAT SUOSITUKSET

Vuoden 2011 Eurooppa 2020-ohjelman ja vuosien 2011 – 2014 vakausohjelman perusteella neuvosto suosittaa Suomea toteuttamaan vuosina 2011 – 2012 seuraavat toimenpiteet:

1. Jatkaa julkisen talouden vakauttamista käyttäen tässä yhteydessä kaikki ennakoimattomat tulot alijäämän supistamiseen ja toteuttaa samalla lisätoimenpiteitä pitääkseen julkisen talouden rahoitusaseman keskipitkän aikavälin tavoitteen yläpuolella¹;
2. Toteuttaa lisätoimenpiteitä, mukaan lukien rakenteita koskevat muutokset, tuottavuuden parantamiseksi ja kustannussäästöjen saavuttamiseksi julkisten palvelujen tarjonnassa, jotta väestön ikääntymisen aiheuttamiin haasteisiin voitaisiin vastata;
3. Kohdistaa aktiiviset työmarkkinatoimenpiteet paremmin pitkäaikaistyöttömiin ja nuoriin;
4. Toteuttaa toimenpiteitä parantaakseen iäkkäämpien työntekijöiden työllistettävyyttä ja heidän osallistumistaan elinikäiseen oppimiseen; toteuttaa lisätoimenpiteitä, joilla vähennetään varhaista työmarkkinoilta poistumista, ja harkita lainsäädäntöön perustuvien eläkeikien ja elinajanodotteen välistä yhteyttä;
5. Toteuttaa lisätoimenpiteitä, joilla palvelusektoria avataan lisää kilpailulle uudistamalla sääntelyä ja poistamalla rajoituksia, jotta uusien yritysten pääsyä palvelumarkkinoille saataisiin helpotettua erityisesti vähittäiskaupan alalla.

---

¹ Vuoden 2009 vakausohjelman tarkistuksessa Suomen keskipitkän aikavälin tavoitteeksi asetettiin koko julkisen talouden 0,5 prosentin rakenteellinen ylijäämä suhteessa bruttokansantuotteeseen.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
Snellmaninkatu 1 A
PL 28, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puhelin 09 160 01
Telefaksi 09 160 33123
www.vm.fi

38a/2011
Valtiovarainministeriön julkaisu
lokakuu 2011

ISSN 1459-3394 (nid.)
ISBN 978-952-251-259-8 (nid.)
ISSN 1797-9714 (pdf)
ISBN 978-952-251-260-4 (pdf)

VM:N
JULKAISUSARJAN
TEEMAT:

Budjetti
Hallinnon kehittäminen
Kunnat
Ohjaus ja tilivelvollisuus
Rahoitusmarkkinat
Taloudelliset ja
talouspoliittiset
katsaukset
Valtion työmarkkinalaitos
Verotus